

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ,
присвячена 100-річчю
з дня народження
К. БАРНАРДА

СУЧАСНІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ КЛІНІЧНОЇ МЕДИЦИНИ

(для студентів та молодих вчених)

2–3 червня 2022 року

Тези доповідей

ОДЕСЬКИЙ
МЕДУНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ,
присвячена 100-річчю з дня народження
К. БАРНАРДА

СУЧАСНІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ КЛІНІЧНОЇ МЕДИЦИНИ

(для студентів та молодих вчених)

2–3 червня 2022 року

Тези доповідей

ОДЕСЬКИЙ
МЕДУНІВЕРСИТЕТ

Головний редактор:

ректор, академік НАМН України,
проф. В. М. Запорожан

Заступники голови:

в. о. проректора з науково-педагогічної роботи,
з. д. н. т. України, проф. О. О. Шандра,
науковий керівник Ради СНТ та ТМВ
проф. О. Г. Юшковська

Редакційна колегія:

проф. В. Г. Марічереда, проф. І. П. Шмакова
доц. К. О. Талалаєв, доц. Я. В. Беседа

Технічні секретарі:

к. мед. н. О. В. Філоненко,
А. Л. Добровольський, Н. С. Будігай

Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини (для С 91 студентів та молодих вчених) : наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвячена 100-річчю з дня народження К. Барнарда. Одеса, 2–3 червня 2022 року : тези доп. — Одеса : ОНМедУ, 2022. — 174 с.
ISBN 978-966-443-112-2

У тезах доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю для студентів та молодих вчених, присвяченої 100-річчю з дня народження К. Барнарда, подаються стислі відомості щодо результатів наукової роботи, виконаної учасниками конференції.

УДК 06.091.5:061.3:61-057.875

ризм» та «здуття живота», у професійних колах віддадуть перевагу першому. Якщо перекладач цього не врахує, припущена помилка або непрацьовите трактування коштуватиме комусь дуже дорого.

Про переклад рецептів йдеться у більшості підручників англійської мови для медичних вузів, але цієї інформації далеко недостатньо для професійного та грамотного перекладу, недостатньо просто знати значення слів, як *dispense*, *refills*, *side*. Всі вони є у словнику (*refills* — повторні заповнення, *dispense* — відпускати, *side* — сторона). Вони не посилюють розуміння тому, що важливо відрізняється система виписки та продажу препаратів в аптеці.

Поясню лише кілька понять, що спрощують процес перекладу рецепту. Дієслово “to dispense” в онлайн-словнику перекладається як «роздавати, відпускати ліки, розподіляти, виписувати ліки». У тексті це слово і переклали б як «відпустити ліки» або «продати ліки». Але, в аптеках США за рецептом вам не продадуть готову упаковку, а відрахують потрібну кількість препарату. Тому термін “dispense” в контексті рецепта перекладається як “відпустити”, “відрахувати”. До речі, в українській існує запозичений термін «диспенсер» — прилад для розподілу та видачі чогось. “Drug label”, буквально — «етикетка ліки». Враховуючи, що в Україні етикетка — це частина анотації, що вкладається в упаковку, то вираз так і перекладають — анотація. Але насправді *drug label* — це індивідуальна наклейка на упаковку, що відображає рецепт для конкретного пацієнта. Вона включає зміст рецепту без використання латині і абrevіатур, в максимально доступному для пацієнта вигляді.

Достовірність інформації, що міститься в рецепті, з урахуванням особливостей лікування в країні, де його виписано, — головна цінність результату при роботі з таким складним типом документа, як медичний рецепт.

ЗАСТОСУВАННЯ СЛЕНГУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Нестеренко Н. В.

*Одеський національний медичний університет,
Одеса, Україна*

Сленг займає значну частину словникового складу будь-якої мови, становлячи активний компонент живої розмовної мови. Молодіжний сленг сприяє швидкому процесу розвитку мови, його поповнення та різноманіття. Сленг надає можливість вільного спілкування серед однолітків, представляючи «візитну картку» певних груп населення. Поява електронних гаджетів та інтернет-чатів сприяє появі простих вербальних конструкцій та символів, за допомогою яких можна максимального швидко передати свою думку.

Сучасні пісні та серіали є також продуктивними джерелами поповнення лексичного запасу молоді. Використовуючи ці засоби масової комунікації на заняттях з англійської мови, викладач навчає студентів іноземній мові на основі оригі-

нального матеріалу, оперує взятими з життя ситуаціями спілкування. Використання на заняттях з іноземної мови матеріалів, що містять сленгові вирази, зацікавлює студентів та підвищує інтерес до навчання, адже після заняття вони можуть вживати вивчений матеріал у щоденному житті, а не тільки у навчанні. Найбільш цікавими для студентів є лексика з наступних сфер:

— навчання — *to cram* — зубрити; *to bomb a test* — завалити екзамен;

— дозвілля — *caf up* — пити каву; *bar hop* — відвідувати бари; *Vibe* — енергія, що позначає відчуття, які передає будь-яка людина, твір мистецтва, ситуація;

— антисоціальна поведінка — *dead soldier* — пляшка пива; *crackhead* — наркоман;

— особисті взаємовідносини — *crush* — шалене кохання; *cringe* — соромно;

— мода/поведінка — *chicalean* — модно вдягнений;

Також існує таке поняття як сленгові абrevіатури (слово, утворене скороченням слова або словосполучення, яке читається за алфавітною назвою початкових букв), які допомагають прискорити звичне написання фраз та інколи «зашифрувати» інформацію від тих, хто ці абrevіатури не розуміє: *TGIF* — *Thanks, God, it's Friday*, *BTT* — *Back to topic*, *ICYMI* — *In case you missed it*.

Таким чином, сленг знайомить студентів з різноманітними особливостями країни, мова якої вивчається, бо несе в собі лінгвокраїнознавчу та культурологічну інформацію. Вивчення сленгу підвищує рівень мотивації студентів, активізує їх зацікавленість до предмету «Іноземна мова».

СПІВІСНУВАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ У МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Негребчук Л. М.

*Одеський національний медичний університет,
Одеса, Україна*

Широке запозичення слів з латинської мови (та грецької мови через латинську) в англійську мову, яке почалося приблизно в XV ст. н. е., триває вже сотні років. Латинські, грецькі та латинізовані грецькі медичні терміни проникли в англійську медичну термінологію в різних формах: терміни, збережені в оригінальній давньогрецькій формі (наприклад, *diabetes*, *pneumonia*, *carcinoma*, *trauma*); латинізовані грецькі медичні терміни (*bronchus* від грецьк. *bronchos*; *colon* від *kolon*; *coma* від *koma*; *bacterium* від *bakterion*); терміни, збережені в оригінальній латинській формі (*abdomen*, *aorta*, *tonsillitis*, *virus*); латинські терміни, асимільовані англійською мовою (*mandibula* → *mandible*; *musculus* → *muscle*; *pulsus* → *pulse*); терміни з усіченими закінченнями (*organon* → *organ*; *spasmos* → *spasm*; *stomachos* → *stomach*).

Особливо характерним для спеціалізованої термінології є використання латинських і грецьких афіксів, напр. префікси або префіксоїди: *all(o)-* — інший, *poly-* — множинний, *opso-* — пов'язаний з раком, *hupo-* — надмірний, *hypo-* — недостатній;

суфікси або суфіксоїди: -itis — запалення, -algia — біль, -logy — знання про щось), а також очевидні відповідності між афіксами, коренями та значенням терміна. Однією з характерних ознак медичної мови є наявність скорочень, ініціалізмів і усичені форми. Оскільки англійська мова має статус *lingua franca* в сучасній медицині, англійські акроніми вводяться іншими мовами та використовуються як медичними працівниками, так і пацієнтами, наприклад: СТ, MRI, ТЕР (tromboembolia pulmonare), СРР (c-reactive protein) тощо. Ще однією особливістю є наявність дублетів — термінів (зазвичай грецького та латинського походження), які мають свої відповідники: search — investigate, heart attack — myocardial infarction. При вивченні англійської медичної термінології варто звертати увагу на ці особливості медичної мови.

ВПЛИВ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ НА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ

Місянська К. А.

*Одеський національний медичний університет,
Одеса, Україна*

Наявність іншомовних слів у мові є закономірним явищем, яке презентує зв'язки одного народу з іншими, та є шляхом збагачення лексики. Запозичення з латинської мови становлять одну з найчисленніших груп гетерогенної лексики у європейських мовах. Сьогодні вивчення латинських компонентів як засобу культурної комунікації європейських народів є особливо актуальними. Лексичний латинізм — це лексична одиниця латинського походження, яка функціонує на певному етапі розвитку мови-реципієнта і, відповідно, зафіксована у словнику. Сфери використання латинізмів в українській мові найрізноманітніші: освітня лексика (абітурієнт, студент), мовознавчі терміни (літера, суфікс), математичні терміни (синус, квадрат), технічні терміни (апаратура, генератор), юридичні терміни (адвокат, нотаріус), адміністративно-ділова лексика (документ, інструкція), лексика різних галузей мистецтва (література, фабула). Досить виразною є тенденція до латинізації слів при зростанні активності як твірних (базових) основ, так і афіксальних морфем, які набувають загальноєвропейського значення. Серед афіксів особливо продуктивними є латинські за походженням морфеми: супер — (суперакція); пост — (постіндустріальний); ре — (реструктуризація); екс — (екс-президент). Для латинізмів характерні префікси де-, екс-, ім-, ін-, ре-, суфікси -альн(ий), -ат, -ація(я), -тор, -тур(а), -ум, -ус: депресія, експозиція, імпонувати, інкубатор, інтервал, реконструкція. Для дослідження шляхів проникнення та поширення латинізмів необхідно використовувати поняття етимологічного матеріалу, етимологічного джерела — мови-донора, історичного джерела — мови-посередниці, та мови-реципієнта. При вивченні латинізмів в українській мові особливу увагу слід приділити саме мовам-посередникам, які сприяли поширенню запозичень на українських територіях. Це польська, німецька, французька та інші мови.

СПОСОБИ УТВОРЕННЯ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ: МОРФОЛОГІЧНИЙ, ЛЕКСИЧНИЙ, СИНТАКСИЧНИЙ

Бессонова А. Ф.

*Одеський національний медичний університет,
Одеса, Україна*

Медична терміносистема є досить різноманітною за семантичними та структурними характеристиками.

Серед морфологічних способів утворення медичних термінів продуктивними є: основоскладання чи словоскладання (словотвірні терміноелементи грецького чи латинського походження, що походять від самостійних слів, кожен має певне значення, але як окреме слово не вживається — муо-, гепато-, -algia, -tomia); афіксальні способи (утворення слів за допомогою префіксів чи суфіксів -meta-, de-, dys-, hyper-, -itis, -osis, -oma); аббревіація (утворення термінів з початкових букв словосполучень — ДНК, АТФ, КТ, МРТ, COVID-19).

За допомогою лексико-синтаксичного способу словотворення утворюються слова зі словосполучень шляхом поєднання їхніх компонентів (оперблок — операційний блок, медсестра — медична сестра); епоніми — одним з компонентів термінів є власні імена (синдром Дауна, метод Бейлі, тест Діка), метафора використовується як зразковий опис явища шляхом порівняння з добре відомим предметом (суглобова сумка, бронхіальні гілки, ниркова миска, зуб мудрості, заяча губа).

Інокли для утворення термінів використовуються одночасно і морфологічний, і лексико-синтаксичний способи. Так, наприклад, у слові Poltram, утвореного шляхом аббревіації, використовується топонім Pol — від Poland (Польща) або в слово Viagra — утворене шляхом аббревіації від латинського словосполучення Vis Niagarae — сила Ніагари.

Морфолого-синтаксичний спосіб найчастіше виражається у переході слів з однієї частини мови в іншу, наприклад субстантивіація — граматичний перехід в розряд іменників слів інших частин мови: операційна (прикметник) палата — операційна (іменник).

НЕВЕРБАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ СПІЛКУВАННЯ З ПАЦІЄНТОМ

Малишева А. С.

*Одеський національний медичний університет,
Одеса, Україна*

Хоча ключ до успіху як в особистих, так і в професійних стосунках полягає у здатності добре спілкуватися, найголосніше говорять не слова, а невербальні сигнали чи «мова тіла». Мова тіла — це використання фізичної поведінки, виразів і манер для невербального спілкування, часто інстинктивно, а не свідомо.

Існує багато різних типів невербального спілкування:

а. Мимика: обличчя людини надзвичайно виразне, здатне передати незліченну кількість емо-